

Ö 2/11

Ansökan om undantag från kravet i 14 § andra stycket 1 revisorslagen (2001:883) i fråga om ägande av aktier i registrerat revisionsbolag

Av 14 § andra stycket 1 revisorslagen (2001:883) följer att aktier i ett registrerat revisionsbolag med minst tre fjärdedelar av röstetalet ska ägas av revisorer eller av ett eller flera registrerade revisionsbolag. Av 16 § samma lag följer att Revisorsnämnden (RN) får bevilja undantag från detta krav om det finns särskilda skäl. Mer än hälften av röstetalet ska dock alltid tillkomma godkända eller auktoriserade revisorer, registrerade revisionsbolag eller ägarbolag enligt 11 § andra stycket.

Registrerade revisionsbolaget X Revision AB (bolaget) har hos RN ansökt om undantag enligt 16 § revisorslagen från kravet i 14 § andra stycket 1 samma lag i fråga om ägande på så sätt att en delägare, som är auktoriserad redovisningskonsult men inte godkänd eller auktoriserad revisor, ska få äga 499 av 1 000 aktier bolaget. Övriga aktier ska ägas av en godkänd revisor.

Av handlingarna i ärendet framgår följande. Av bolagets 1 000 aktier ägs 750 av den godkände revisorn och 250 av den auktoriserade redovisningskonsulten. Bolagsordningen innehåller inte någon föreskrift om skillnader i aktiernas röstvärde. De båda delägarna är verksamma i bolaget.

Bolaget har till stöd för sin ansökan anfört följande. Det sökta undantaget innebär att majoriteten av aktiernas röstetal fortfarande ägs av en godkänd revisor. Ägarnas avsikt var då bolaget startades att de skulle äga hälften av aktierna var. Eftersom kundunderlaget för revisionsuppdrag under de första verksamhetsåren inte var tillräckligt för två revisorer inriktade den ene ägaren sina arbetsuppgifter mot redovisnings- och konsultverksamhet och ansökte inte om godkännande som revisor. Planerna på hälftenägande i bolaget kunde därför inte genomföras. De bägge delägarna har dock agerat som företagsledare och som om de ägde bolaget med hälften var. Ägarna har även ett önskemål om att i framtiden kunna avyttra verksamheten med den ägarfördelning som var avsedd vid bolagets bildande. Som ytterligare stöd till ansökan har bolaget hänvisat till Utredningens om revisorer och revision slutbetänkande Revisorers skadeståndsansvar (SOU 2008:79). I utredningen föreslås att reglerna i revisorslagen ändras så att det är tillräckligt att mer än hälften av rösträtterna i ett aktiebolag innehas av kvalificerade revisorer. Bolaget har särskilt hänvisat till att det i betänkandet uttalas att kravet på att en majoritet av revisorer ska äga och leda registrerade revisionsbolag tillsammans med bl.a. bestämmelserna om oberoende i 21 § revisorslagen får anses vara tillräckligt för att säkra revisorernas självständighet och förhindra att minoriteten missbrukar sitt inflytande på ett sätt som äventyrar revisorernas oberoende. Bolaget har även hänvisat till RN:s remissyttrande över utredningsbetänkandet den 23 januari 2009, dnr 2008-1386. I yttrandet pekade RN på vissa risker som kan uppstå om ägarkraven i revisorslagen förändras. Bolaget anför härvid att de risker som RN pekade på i yttrandet inte föreligger i det nu aktuella fallet.

RN gör följande bedömning.

Möjligheten för registrerade revisionsbolag i aktiebolagsform att i viss utsträckning låta andra än godkända och auktoriserade revisorer ingå i ägarkretsen och i styrelsen tillkom år 1995 genom införandet av lagen (1995:528) om revisorer. Som skäl för detta anfördes i lagens förarbeten

bland annat att ägandet och ledningen av revisionsbolag kan behöva kompletteras även med annan professionell kompetens än den som revisorerna själva besitter och att revisionsbolagen kan ha behov av att erbjuda sådana specialister som behövs i revisionsarbetet att få del av de värden som skapas i bolaget på lika villkor med revisorerna. Att andra än kvalificerade revisorer fick möjligheten att ingå i registrerade bolags ägarkrets antogs även främja en rationell utveckling av revisorsbranschen.¹ Vad gäller tillämpningsområdet för undantagsregeln i 16 § revisorslagen uttalas i det betänkande som låg till grund för 1995 års lag om revisorer att sådant undantag kan komma ifråga vid dödsfall eller andra extraordinära händelser som annars skulle kunna försätta bolaget i en situation där registreringen skulle upphävas.²

Av de återgivna förarbetsuttalandena följer enligt RN:s mening att möjligheten att låta andra än kvalificerade revisorer vara delägare motiveras av de fördelar detta medför för revisionsbolagen genom att de tillförs kompetens av betydelse för bolagens verksamhet samt av att det på annat sätt kan underlätta verksamheten i bolagen. Möjligheten synes däremot inte ha tillkommit för att tillgodose delägarnas önskemål om att reglera sina inbördes förhållanden.

RN konstaterar att syftet med ansökan i förevarande fall endast är att utöka ägarandelen för den redovisningskonsult som redan är delägare och verksam i bolaget. Den önskade förändringen av ägarförhållandena syftar alltså inte till att stärka bolagets kompetens eller på annat sätt underlätta verksamheten i bolaget.

Mot denna bakgrund finner RN att det som bolaget har anfört om avsikten vid bolagets bildande, de båda delägarnas agerande och deras önskemål vid en framtida avyttring inte utgör särskilda skäl för undantag enligt 16 § revisorslagen.

Vad bolaget har anfört om utredningsbetänkandet från år 2008 och RN:s remissvar över detta föranleder ingen annan bedömning eftersom RN har att tillämpa vid varje tillfälle gällande lagstiftning.

Sammanfattningsvis finner RN att det inte finns särskilda skäl att bevilja bolaget det sökta undantaget. Bolagets ansökan ska därför avslås.

RN avslår bolagets ansökan.

Ärendet har avgjorts av RN genom dess tillsynsnämnd. I beslutet har deltagit hovrättspresidenten Sten Andersson, ordförande, hovrättspresidenten Gunnel Wennberg, vice ordförande, rättschefen Vilhelm Andersson, advokaten Rune Brännström, avdelningschefen Eva Ekström, auktoriserade revisorn Bertel Enlund, direktören Per-Ola Jansson, skattejuristen Kerstin Nyquist och auktoriserade revisorn Anita Österholm. Vid ärendets slutliga handläggning har i övrigt närvarit direktören Peter Strömberg, chefsjuristen Adam Diamant, revisionsdirektören Kerstin Stenberg samt avdelningsdirektören Tarja Keskimäula som föredragit ärendet.

¹ Prop. 1994/95:152 s. 55.

² SOU 1993:96 s. 371.